

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎี

การค้นคว้าแบบอิสระในหัวข้อเรื่องความพึงพอใจของลูกค้าต่อบริการอู่วิทยากรช่าง ผู้ศึกษาได้รวบรวม ทฤษฎีแนวคิด และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แนวความคิดความพอใจของลูกค้า (Satisfaction)

อคุลย์ จาตุรงค์กุล (2543 : 44-45) กล่าวว่า ความพอใจของผู้ซื้อหลังจากที่ได้ซื้อสินค้าหรือบริการ มักขึ้นอยู่กับผลการปฏิบัติงานของสินค้า หรือสิ่งเสนอขาย โดยปกติความพอใจคือ ความรู้สึกพึงพอใจหรือผิดหวัง อันเกิดจากการเปรียบเทียบผลหรือการปฏิบัติงานของผลิตภัณฑ์กับความคาดหวังของลูกค้า จะเห็นว่าจุดสำคัญคือ การปฏิบัติงานของผลิตภัณฑ์กับความคาดหวัง ถ้าการปฏิบัติงานไม่ถึงความคาดหวังลูกค้าจะไม่พอใจ ถ้าการปฏิบัติงานเท่ากับความคาดหวังลูกค้าก็จะพอใจ ถ้าการปฏิบัติงานสูงเกินกว่าความคาดหวัง ลูกค้าก็จะพอใจหรือปิติยินดีเป็นอย่างยิ่ง

ทุกองค์กร ส่วนมากมุ่งที่จะทำให้ลูกค้าเกิดความพอใจ “สูง” เพราะถ้าเพียงแต่พอใจแล้วลูกค้าอาจเปลี่ยนไปหาสิ่งเสนอขายที่ดีกว่าได้ง่าย ความพอใจสูงทำให้ไม่เกิดความเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ จนทำให้ลูกค้าเกิดความภักดีต่อตราหือ

ทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับส่วนประสมการตลาดบริการ (The Service Marketing Mix)

อคุลย์ จาตุรงค์กุล (2543 : 341-343) อธิบายว่า กลยุทธ์การตลาดสำหรับธุรกิจบริการ จะใช้ทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) หรือ 7P's ซึ่งประกอบด้วย

1. ผลิตภัณฑ์หรือบริการ (Product or Service) เพื่อให้บริการที่ทรงคุณภาพ จึงต้องมีการปรับแต่งบริการให้เข้ากับความต้องการของลูกค้าเฉพาะราย จึงต้องมีการปรับแต่งบริการให้เข้ากับความต้องการของลูกค้าเฉพาะราย และต้องสร้างคุณค่า (Value) ให้เกิดขึ้นด้วย การปรับแต่งบริการเพื่อสร้างคุณค่าให้ลูกค้า จะยังมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นในตลาดระหว่างประเทศ หรือตลาดหลายวัฒนธรรม เนื่องจากความแตกต่างของภาษา ศาสนา สังคมและวัฒนธรรม

2. การตั้งราคาค่าบริการ (Price) เนื่องจากบริการมองไม่เห็นการตั้งราคาบางส่วน ต้องให้ผู้ขายและผู้ซื้อเข้าใจว่ามีอะไรบ้างรวมอยู่ในสิ่งที่เขากำลังซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาในการตั้งราคา การตั้งราคามีอิทธิพลต่อการที่ผู้ซื้อจะรับรู้บริการ ราคาจึงมักจะมีบทบาทสำคัญในการซื้อคุณภาพ

3. ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) กลยุทธ์การจัดจำหน่าย สำหรับบริการเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาจัดให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของบริการ และสิ่งที่ลูกค้าให้คุณค่า โดยปกตินักการตลาดจะจัดการให้มีการมารับบริการได้สะดวก ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) สิ่งหนึ่งที่ทำหาย การสื่อสารการตลาด ก็คือ การที่ต้องแน่ใจว่าตลาดเป้าหมายเข้าใจ และให้คุณค่าแก่สิ่งที่เสนอขาย ความไม่มีตัวตนของบริการ มักทำให้เป็นไปได้ ที่จะมึประสพการณ์ก่อนที่จะทำการซื้อ ดังนั้นการส่งเสริมการตลาด จำเป็นต้องอธิบายว่าบริการคืออะไร และคุณประโยชน์แก่ผู้ซื้ออย่างไร

5. บุคคลหรือพนักงาน (People) บุคลากรถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการดำเนินธุรกิจ ดังนั้นจึงต้องอาศัยการคัดเลือก (Selection) การฝึกอบรม (Training) การจูงใจ (Motivation) เพื่อให้สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าได้แตกต่างเหนือคู่แข่ง

6. การสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical Guidance and Presentation) ธุรกิจบริการจำเป็นต้องพยายามแสดงให้ผู้รับบริการเห็นถึงคุณภาพ โดยผ่านการใช้หลักฐานที่มองเห็นได้ นั่นคือลักษณะทางกายภาพ และรูปแบบการให้บริการ เพื่อสร้างคุณค่าให้แก่ลูกค้า ไม่ว่าจะในด้านความสะอาด ความรวดเร็ว หรือประโยชน์อื่น ๆ

7. กระบวนการให้บริการ (Process) ผู้ให้บริการอาจต้องใช้กระบวนการบางอย่าง เพื่อส่งมอบบริการของตนให้กับลูกค้า ด้วยความรวดเร็วและประทับใจลูกค้า

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการ (Service quality)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541 : 216) ได้กล่าวถึงคุณภาพในการให้บริการลูกค้า มีลักษณะดังนี้

1. การเข้าถึงลูกค้า (Access) บริการที่ให้กับลูกค้าต้องอำนวยความสะดวกในด้านเวลา สถานที่แก่ลูกค้า คือ ไม่ให้ลูกค้าต้องคอยนาน ท่าเลที่ตั้งเหมาะสมเพื่อแสดงถึงความสามารถของการเข้าถึงลูกค้า

2. การติดต่อสื่อสาร (Communication) มีการอธิบายอย่างถูกต้องโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
3. ความสามารถ (Competence) บุคลากรที่ให้บริการต้องมีความชำนาญและมีความรู้ความสามารถในงาน
4. ความมีน้ำใจ (Courtesy) บุคลากรต้องมีมนุษยสัมพันธ์ มีความเป็นกันเอง มีวิจารณ์ญาณ
5. ความน่าเชื่อถือ (Credibility) บริษัทและบุคลากรต้องสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในบริการ โดยเสนอบริการที่ดีที่สุดให้แก่ลูกค้า
6. ความไว้วางใจ (Reliability) บริการที่ให้กับลูกค้าต้องมีความสม่ำเสมอและถูกต้อง
7. การตอบสนองลูกค้า (Responsiveness) พนักงานจะต้องให้บริการและแก้ปัญหาแก่ลูกค้าอย่างรวดเร็วตามที่ลูกค้าต้องการ
8. ความปลอดภัย (Security) บริการที่ให้ต้องปราศจากอันตราย ความเสี่ยงและปัญหาต่าง ๆ
9. การสร้างบริการให้เป็นที่รู้จัก (Tangible) บริการที่ลูกค้าได้รับจะทำให้เขาสามารถคาดคะเนถึงคุณภาพบริการดังกล่าวได้
10. การเข้าใจและรู้จักลูกค้า (Understanding/knowing customer) พนักงานต้องพยายามเข้าใจถึงความต้องการของลูกค้า และให้ความสนใจตอบสนองความต้องการดังกล่าว

แนวคิดคำถามและคำตอบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการวางแผน (6 W'1 H)

ปราณี กองทิพย์ และคณะ (2538 : 41-42) ได้กล่าวถึงการวางแผนที่ดีมีใช้สัญชาตญาณเป็นตัวกำหนดแนวความคิดการทำงาน หากแต่ต้องอาศัยข้อมูลและความสามารถของนักบริหารในการศึกษาค้นคว้า รวบรวมและวิเคราะห์เพื่อพยากรณ์สถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อเตรียมป้องกันและแก้ไขไว้ล่วงหน้า ฉะนั้น การวางแผนจึงมีลักษณะคิดก่อนลงมือกระทำ ประสิทธิภาพของการวางแผนจึงขึ้นอยู่กับความถูกต้องของการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ให้เข้าใจก่อนกำหนดปัญหาสำคัญพร้อมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องทำตามสถานการณ์ที่คาดคะเนไว้ และต้องใช้แนวคิดคำถามและคำตอบเพื่อกำหนดสิ่งที่พึงทำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการวางแผน โดยประกอบด้วย

1. Why	ทำไม	เพื่อกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย
2. What	ทำอะไร	เพื่อกำหนดแผนงาน วิธีทำ กฎ ระเบียบ ฯลฯ
3. Where	ทำที่ไหน	เพื่อบอพบหมายให้หน่วยงาน แผนกที่รับผิดชอบ
4. When	ทำเมื่อใด	เพื่อพิจารณาระยะเวลาให้ถูกต้อง เหมาะสม
5. Who	ทำโดยใคร	เพื่อกำหนดผู้มีความสามารถทำหน้าที่รับผิดชอบ
6. How	ทำอย่างไร	เพื่อประสานงานสั่งการและควบคุมให้ทุกขั้นตอนของการวางแผน ประสบผลสำเร็จด้วยดีมีคุณภาพ

บททวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

นพดล จิระชิตกุล (2546) ได้ทำการศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อเจ้าของรถยนต์ในการเลือกใช้บริการของอู่เกาะพ่นสีรถยนต์ในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยการออกแบบสอบถามเจ้าของรถยนต์ในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 318 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงผู้ที่เป็นเจ้าของรถยนต์ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ซึ่งมีระดับค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ได้แก่ อายุการใช้งานของสีที่ใช้พ่น ปัจจัยด้านราคาซึ่งมีระดับค่าเฉลี่ยในระดับมาก ได้แก่ ราคาซ่อมสมเหตุสมผล และราคาซ่อมใกล้เคียงกับคู่แข่ง ปัจจัยด้านสถานที่ซึ่งมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ได้แก่ มีความสะดวกในการเดินทาง ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดซึ่งมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ได้แก่ การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้บริการ ปัจจัยด้านบุคคลซึ่งมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้ให้บริการมีความรู้ความสามารถในการทำงาน ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพซึ่งมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ได้แก่ อากาศถ่ายเทดีและแสงสว่างเพียงพอ มีห้องรับรองและห้องน้ำ สถานที่มีความสะอาดเรียบร้อย และมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย และปัจจัยด้านกระบวนการซึ่งมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ได้แก่ เวลาเปิด-ปิดของอู่สะดวกต่อการใช้บริการ มีการนัดหมายตรงเวลา มีการแจ้งค่าซ่อมล่วงหน้า และมีการโทรให้มารับรถ/บริการรับส่งรถแก่ลูกค้า

จันทร์จิรา สุวรรณรังษี (2543) ศึกษาเรื่อง ศึกษาพฤติกรรมและปัญหาการใช้บริการตรวจเช็ครถยนต์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การพิจารณาว่าจะนำรถยนต์ไปตรวจเช็คและซ่อมที่ศูนย์บริการ กลุ่มตัวอย่างจะพิจารณาถึง ความเชื่อถือฝีมือช่างหรือบริษัท คุณภาพอะไหล่ คุณภาพการบริการ ค่าแรงที่เหมาะสม ราคาอะไหล่ที่เหมาะสม และความสะดวกในการเดินทาง โดยมีระดับความสำคัญของปัจจัยในการพิจารณา มาก รองลงมาคือ ระดับความสำคัญของปัจจัยในการพิจารณาปานกลาง คือ ปัจจัยทางด้านการโฆษณา ส่งเสริมการขาย และความคุ้นเคยกับเจ้าของกิจการ

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการอยู่ซ่อมรถทั่วไปมีความเห็นว่า ค่าอะไหล่ และค่าแรงของการใช้บริการที่อยู่ซ่อมรถทั่วไปสูงกว่าศูนย์บริการ โดยมีระดับความสำคัญของปัจจัยในการพิจารณา มาก ส่วนความสะดวกในการเดินทางและความคุ้นเคยกับเจ้าของกิจการ มีระดับความสำคัญของปัจจัยในการพิจารณาปานกลาง

อภิสิทธิ์ บุญธรรณูรักษ์ (2548) ศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการของห้างหุ้นส่วนจำกัดเชียงใหม่ยนต์กิจ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการลูกค้ามีความพึงพอใจเรียงลำดับคือ ด้านสถานที่จัดจำหน่าย ด้านบุคลากร ด้านผลิตภัณฑ์/บริการ ด้านกระบวนการ ด้านราคา ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านการส่งเสริมการตลาด

ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์/บริการ มีความพึงพอใจต่อปัจจัยย่อยในระดับมาก 3 อันดับแรก คือ บริการครบวงจร รองลงมาคือ การบริการหลังการขาย และดูแลลูกค้าอย่างใกล้ชิดและประสิทธิภาพของเครื่องจักรของโรงกลึงเชียงใหม่ยนต์กิจ

ปัจจัยด้านราคา มีความพึงพอใจต่อปัจจัยย่อยในระดับมาก 3 อันดับแรก คือ รูปแบบการชำระด้วยเงินสด รองลงมาคือ ราคาการใช้บริการแต่ละรายการ และวงเงินการให้สินเชื่อ

ปัจจัยด้านสถานที่จัดจำหน่าย มีความพึงพอใจต่อปัจจัยย่อยในระดับมาก 3 อันดับแรก คือ การติดต่อทางโทรศัพท์ รองลงมาคือ ตั้งอยู่ในทำเลที่สะดวกต่อการเดินทางและการขนส่ง และมีที่จอดรถไว้สำหรับบริการลูกค้าอย่างเพียงพอ

ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด มีความพึงพอใจต่อปัจจัยย่อยในระดับปานกลาง 3 อันดับแรก คือ การให้ส่วนลดกับลูกค้าประจำ รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา

ปัจจัยด้านบุคลากร มีความพึงพอใจต่อปัจจัยย่อยในระดับมาก 3 อันดับแรก คือ ประสิทธิภาพของพนักงาน รองลงมาคือ ฝีมือในการทำงานของพนักงาน และมีการให้บริการที่น่าเชื่อถือและไวใจได้

ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ มีความพึงพอใจต่อปัจจัยย่อยในระดับมาก 3 อันดับแรก คือ ชื่อเสียง รองลงมาคือ ที่จอดรถกว้างขวางสะดวกและปลอดภัย มีการแบ่งพื้นที่การให้บริการออกเป็นสัดส่วน ชัดเจน และสะดวกต่อการติดต่อ

ปัจจัยด้านกระบวนการ มีความพึงพอใจต่อปัจจัยย่อยในระดับมาก 3 อันดับแรก คือ ทำงานตรงเวลาที่นัดหมาย รองลงมาคือ บริการรวดเร็ว ตรงเวลา และมีการคิดเงินที่ถูกต้องและรวดเร็ว

สำหรับปัญหาที่พบในการใช้บริการที่มีค่าเฉลี่ยอันดับแรก คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด ได้แก่ การโฆษณาไม่บ่อย/ไม่มี ด้านราคา ได้แก่ ราคาไม่คงที่ ด้านผลิตภัณฑ์/บริการ ได้แก่ การทำงานของโรงกลึงเชียงใหม่ยนต์กิจไม่มีมาตรฐาน ด้านกระบวนการ ได้แก่ ทำงานไม่เสร็จตามที่นัดหมาย ด้านลักษณะทางกายภาพ ได้แก่ ห้องพักรับรองลูกค้าน้ำแข็งแคบ ด้านการจัดจำหน่าย ได้แก่ ไม่สะดวกต่อการเดินทาง ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ได้แก่ พนักงานไม่มีมนุษยสัมพันธ์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved